

незворотній [2].

У 2016 році, крім інфраструктурної субвенції об'єднаним територіальним громадам у розмірі 1 млрд. грн., на розвиток регіонів спрямовано кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), зокрема 3 млрд. грн., а також субвенція на соціально-економічний розвиток у розмірі 1,9 млрд. грн. Крім того, в Україні почали працювати нові потужні проекти міжнародної технічної допомоги, які готові надавати значну підтримку спроможним громадам.

В проекті державного бюджету на 2017 рік планується збільшення державної підтримки регіонального розвитку, зокрема, пропонується збільшити розмір ДФРР з 3 млрд. грн. до 8 млрд. грн. Для цього Уряду необхідні істотні підстави — активне подання органами місцевого самоврядування проектів. Загалом завдяки фінансовій децентралізації залишки коштів місцевих бюджетів складають сьогодні близько 50 млрд. грн., 10 млрд. грн. з них — знаходиться на депозитних рахунках. Проте, гроші мають працювати та інвестуватись у важливі для громад проекти, а не просто накопичуватись [3].

Спланувати, скільки громад захоче об'єднатися, складно, оскільки це справа добровільна. Люди мають зрозуміти, чому їм вигідно планувати та втілювати в життя самим те, що вони хочуть. Децентралізацією ми підштовхуємо їх до соціальної співпраці. Об'єднання в громади йде важко, оскільки багато років до цього політичний режим руйнував горизонтальні зв'язки співпраці людей між собою, вибудовуючи чітку вертикальну владу. Тепер необхідно відбудувати знизу цей соціальний капітал, який має стати фундаментом розвитку України.

Як зауважують експерти, подекуди люди в громадах вражені розмірами фінансових ресурсів, які залишаються в їхніх бюджетах, а також надходять у вигляді субвенцій з державного бюджету, і не знають, як правильно розпорядитися фінансами. Тому такі громади потребують ґрунтового навчання для підготовки проектів з ефективного вкладення коштів в інфраструктуру, яка б допомагала громадам розвиватися.

Таким чином, місцеві органи влади, використовуючи інструменти фінансової децентралізації можуть самостійно визначати пріоритети у вирішенні нагальних для території проблем та формувати для цього місцеві програми, спрямовані на забезпечення економічного й соціального розвитку території.

Література

1. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/press/news/mif-shho-detsentralizatsiya-vbivaye-selo-rozviyaniy-ostatochno-tomu-reformu-vigidnishe-pidtrimati-nizh-blokuvativ-yacheslav-negoda/>

2. Децентралізація влади [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/3460>

3. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/press/news/mif-shho-detsentralizatsiya-vbivaye-selo-rozviyaniy-ostatochno-tomu-reformu-vigidnishe-pidtrimati-nizh-blokuvativ-yacheslav-negoda/>

Антоніна САРАНЮК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Василь ПУШКАР

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ГАЛУЗІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Підприємства житлово-комунального господарства займають важливе місце в національній економіці країни, забезпеченні її соціального розвитку. Проте, найбільш вагомою проблемою даних підприємств на сучасному етапі є нестача фінансових ресурсів, внаслідок чого погіршується стан основних засобів, який на більшості підприємств близький до критичного, відбувається зростання собівартості послуг при зниженні їх якості.

Недофінансування експлуатаційної діяльності підприємств житлово-комунального господарства не тільки не дає можливості впроваджувати новітні ресурсозберігаючі технології та обладнання, а й взагалі забезпечувати функціонування підприємств на існуючому рівні. Дві третини основних засобів вичерпали термін експлуатації. Втрати теплової енергії та питної води в зовнішніх мережах становлять 30-60 %, втрати теплової енергії в житловому фонді перевищують 30%. Питомі витрати енергоресурсів у 2,1-2,7 рази вищі ніж у країнах Європейського союзу, кількість аварій за останні роки збільшилась майже у 5 разів [1].

Внаслідок чого зростає собівартість послуг та погіршується їх рівень і якість.

Житлово-комунальне господарство як галузь місцевого господарства є найменш підготовлена до ринкових умов господарювання. Збитки підприємств даної галузі постійно зростають, так в 2014 р. їх розмір становив 3048,3 млн. грн., а в 2015 році зріс на 1106,9 млн. грн. (на 36%) та становив 4155,2 млн. грн. [1].

Оскільки власних ресурсів підприємствам не вистачає, кредитні ресурси мають високу вартість, а державне фінансування є обмеженим, то єдиним джерелом фінансування є залучення інвестицій.

Проте, в зв'язку з постійними збитками, високою питомою вагою дебіторської заборгованості за послуги, що надають, а також з відсутністю коштів для переходу на інтенсивний шлях розвитку галузі, підприємства, що надають послуги в житлово-комунальній сфері є інвестиційно непривабливими для вітчизняних інвесторів, а іноземних інвесторів стримують економічна нестабільність, протиріччя законодавства.

Тому галузь житлово-комунального господарства потребує застосування нових механізмів стимулювання інвестиційної діяльності, які повинні бути впроваджені як на рівні держави, регіонів так і самих підприємств.

На державному рівні для залучення інвестицій мають бути створені всі передумови захисту фінансових інтересів інвесторів житлово-комунальних підприємств.

На регіональному рівні повинні бути створені механізми співпраці підприємств, споживачів, місцевої влади для збалансування власних фінансових інтересів і цілей функціонування підприємств комунальної власності регіону, прийнятих для певної громади. Кожен регіон може мати різний рівень соціально-економічного розвитку, що врешті-решт і обумовлює рівень тарифу, який готова сплачувати переважна більшість споживачів.

Також, слід розробити десятирічну програму розвитку житлово-комунального господарства міста, яка описує проекти оновлення основних засобів із обов'язком врахування розвитку міста, впровадженням нових технологій і організації надання житлово-комунальних послуг. У програмі потрібно визначити першочергові (на найближчі три роки), а також обов'язкові заходи з удосконалення управління підприємствами житлово-комунального господарства.

Позитивним було б створення в кожному регіоні інвестиційного фонду функціонування та розвитку підприємств житлово-комунального господарства, основними завданнями якого б були:

- мобілізація та концентрація засобів для здійснення поточної діяльності, модернізація розвитку та реформування житлово-комунального господарства регіону;

- стимулювання ефективного використання об'єктів, споруд житлово-комунального господарства регіону, впровадження нових ресурсозберігаючих, енергозберігаючих технологій;

На рівні підприємств із врахуванням перспектив розвитку міста необхідно розробити інвестиційну програму – першочергові проекти, що призупинять подорожчання послуг, дозволять знизити поточні витрати, а відтак забезпечать швидку окупність інвестицій.

Кожне підприємство житлово-комунальної галузі для активізації інвестиційної діяльності повинне сформулювати стратегічний план своєї інвестиційної діяльності, в якому відобразити такі ключові проблеми та розробити чіткий механізм фінансування:

- визначити джерела та обсяги інвестиційних ресурсів, які можуть бути залучені;

- розробити механізм найбільш раціонального використання інвестиційних ресурсів на підприємстві;

- виконати розрахунки ефективності інвестиційних проектів та обґрунтувати інвестиційні пріоритети.

Потрібно здійснити аналіз можливостей залучення коштів із різних джерел: прибутку підприємств, дольової участі забудовників, місцевого та державного бюджетів, кредитів, грантів, зовнішніх інвестицій; розглянути всі можливі організаційні форми для залучення інвестицій: акціонування, концесія, оренда, лізинг, контракт на управління.

Запропоновані механізми дозволять подолати дефіцит і дорожнечу інвестиційних ресурсів, хеджувати ризики, а також забезпечити стабільність й ефективність заходів, що реалізовуватимуться в рамках процесу інноваційного розвитку підприємств житлово-комунального господарства.

Література

1. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/zhkh/ekonomika-ta-taryfna-polityka/>